

prípady našej fakulty, hoci určité, viac-menej živelné, náznaky aj na našej fakulte nesporne sú.

Dnes si musíme uvedomiť, že terajších našich študentov, resp. absolventov pripravujeme už pre ďalšie tisícročie. Ako optimistom nám zostáva len dúfať, že v prvej polovici 21. storočia bude prežívať stavebníctvo a architektúra konjunktúru, že sa budú stavať a rekonštruovať všetky druhy budov vrátane výrobných.

Okrem iného, jedným z hlavných rozdielov medzi rozvojovými a rozvinutými krajinami je rozvinutá vlastná priemyselná výroba.

*

*Doc. Ing.arch. Juraj Havaj, CSc., FA STU,
Katedra výrobných a inžinierskych stavieb*

THE MODEL OF THE STUDY AT THE FA STU

By Juraj Havaj, Associate Prof.

The Faculty of Architecture introduced two grade levels of study. During the four-year bachelor study, the student obtains a general knowledge in the sphere of architecture and during the next two years of master study he/she specializes in a particular field of architecture. There is a little interest in the less attractive, but very necessary branch dealing with buildings for production. On the contrary, the socio-economic reality requires a universally prepared architect, able to solve and design any kind of architecture, including the production and engineering of buildings.

Pavel Lichard

AKTUÁLNY STAV ODBORU U3 - KRAJINNÁ A PARKOVÁ ARCHITEKTÚRA

Odbor nie je doposiaľ akreditovaný. Návrh na akreditáciu tu je. Platná legislatíva - teda zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, zákon o životnom prostredí, o jeho jednotlivých zložkách, zákon o ochrane prírody a krajiny, o ochrane pamiatok a kultúrneho dedičstva a ďalšie - zakotvujú povinné časti dokumentácie z oblastí pôsobnosti katedry krajinej a parkovej architektúry. Táto katedra je po rozdelení ČSFR jediným školiacim pracoviskom pre krajinných a parkových architektov so zahrnutím oblastí krajinej ekológie, týkajúcich sa oblasti architektonickej a urbanistickej tvorby, krajinej architektúry a krajiny tvorby (sú to napr. zo zákona povinné elaboráty ÚSES pre ÚPD, pre oblasť architektonickej tvorby je to súčasť PD o životnom prostredí, či posudzovanie vplyvov výstavby na ŽP, rôzne expertízy a mnoho ďalších dokumentov).

Je tu výrazný prienik aktivít KKPA do aktivít prevažného rozsahu ostatných kateder a pracovísk, na územné plánovanie, stavebný poriadok, výstavbu, ŽP a jeho jednotlivé zložky - pôda, voda, ovzdušie, atď.

Možno uviesť príklad štruktúry odborov napríklad Harvardskej univerzity, ktorá má akreditované odbory: *architektúra, krajinná architektúra, urbanálny design*. Príkladov obdobne postavených školských koncepcií je viac.

Dôsledok súčasného stavu, že navrhovaný samostatný odbor U3 Krajinná a parková architektúra nie je dosiaľ akreditovaný, je veľmi nepriaznivý na profiláciu architektov - absolventov najmä s krajinnno-ekologickým zameraním. Na odbor U3 sa nehlásia študenti v potrebnej miere, keďže fakulta sama mu zatiaľ (a neprávom) v študijnom programe nevytvára spoločensky adekvátnu vážnosť. Nie je tu možnosť spracúvania komplexných projektov krajinej architektúry, tvorby parkov ani environmentálneho plánovania. V druhom stupni štúdia sa preto zákonite na predmety U3 hlási málo študentov a nie sú vytvorené ani podmienky pre podchytenie študentov - absolventov iných príbuzných škôl a odborov na našom odbore štúdia. Je to škoda, lebo odborníkov pre krajinnú architektúru, parkovú architektúru a krajinnú environmentalistiku s postačujúcou hĺbkou kvalifikácie nie je dostatok.

Dnešný stav a spôsoby prijímania nových študentov predurčuje mladým ich orientáciu na dnes akreditované odbory a bráni študentom v záujme o ekologické disciplíny krajinej a parkovej architektúry.

Cieľová predstava vývoja odboru

V odbore U3 pôsobím od roku 1993, po dlhoročnom pôsobení v oblasti architektúry, urbanizmu, územného plánovania a životného prostredia. Je mi známa závažnosť problematiky krajinej architektúry a krajiny tvorby všeobecne, no aj z hľadiska skorého zaradenia sa Slovenska do štruktúry vyspelejších európskych štátov, do mechanizmov európskej a svetovej ekonomiky.

Myslím si, že slovenská krajina sa v dôsledku vývoja uplynulých desaťročí dostala v závere tohto storočia do stavu, ktorý vyžaduje výrazné nápravné opatrenia práve v oblasti disciplín krajiny tvorby, obnovy kultúrneho dedičstva a ekologického auditu. Platné zákony našej spoločnosti zakotvujú povinnosť takýchto nápravných opatrení. mali by byť preto dostatočným fundamentom pre urýchlenie procesu akreditácie krajinej architektonickej tvorby ako samostatného odboru FA STU.

Cieľovou predstavou odboru U3 je teda jeho urýchlená akreditácia, veď vzhľadom na uvedené skutočnosti neexistuje nič, čo by jej malo brániť. Dnes na Katedre krajinej a parkovej architektúry pôsobí desať odborných pracovníkov (a jeden administratívny). Z toho je päť architektov, dvaja parkoví inžinieri, jeden krajinný ekolog a dvaja doktorandi. Katedra má interdisciplinárny charakter a značnú spoločenskú objednávku zo strany miest a obcí, ale aj orgánov štátnej správy a projektovej sféry.

Nitrianska SPU má niekoľko rokov Fakultu záhradníctva a krajinného inžinierstva. Za

krajinného architekta a parkového architekta je však možné na Slovensku vyštudovať len na našej fakulte. Prosím, nezabúdajme na to.

*

Ing.arch. Pavel Lichard, FA STU,
Katedra krajinej a parkovej architektúry

THE PRESENT STATE OF THE BRANCH U3: LANDSCAPE AND PARK ARCHITECTURE

By Pavel Lichard

The branch is not yet accredited in spite of the possibilities given by valid legislation and in spite of the fact that the department is the only training centre of this kind in the Slovak Republic. This state has been reflected in the number of students applying for the branch U3, although there is a lack of skilled professionals in the field of landscape and park architecture. There should be more serious attention devoted to this branch in the curriculum of the FA STU.

Henrich Pifko

K DVOJSTUPŇOVOSTI ŠTÚDIA NA FA STU

Na našej fakulte máme proklamované dvojstupňové štúdium. Máme ho však aj v skutočnosti? Zdá sa mi, že ani nie, a pritom reálna dvojstupňovosť štúdia by možno pomohla vyriešiť niektoré naše problémy. Pokúsím sa tu načrtnúť svoj pohľad na túto problematiku, pravda, skôr na úrovni podnetu pre diskusiu než vo forme návrhu na optimálny postup.

Nechcem tu podrobne analyzovať súčasný právny stav bakalárskeho štúdia, podstatnejšia je realita: všetci študenti po absolvovaní prvého stupňa štúdia pokračujú v druhom stupni (výnimky možno snáď spočítať na prstoch). Nečudo: postavenie bakalára je nejasné, neisté a s malou prestížou, kým absolvovanie piateho a šiesteho ročníka je aj pre tých priemerných takmer len formalitou, ktorá sa dá zvládnuť i popri zamestnaní či priam diaľkovo. Ktože už vyhodí študenta, ktorý "to má za pár", a odoprie mu vytúžený titul inžiniera architekta pre takú malichernosť ako poslabšia účasť na ateliéri či nie celkom akurátne vedomosti z niektorého nadstavbového predmetu? A "zbúchať" doma (možno s pomocou kamarátov, rodičov či kolegov) projekt, ktorý naše nenáročné akademické prostredie akceptuje - to už dokáže každý. Vyprodukuje poldruha či dve stovky takýchto inžinierov architektov ročne - a potom sa čudujeme nízkej prestíži našej profesie...

Snáď najväčším problémom druhého stupňa štúdia je motivácia študentov, z ktorých mnohí si myslia, že už vedia všetko, a ďalšie zotrvanie na škole je pre nich len nutným zlom potrebným pre získanie diplomu. Nie vždy ich dokážeme

presvedčiť, že sa mýlia, a ponúknuť im atraktívne a presvedčivé prehĺbenie vedomostí a schopností. Možno aj preto, že o tú ponuku nestoja, stihli už poznať nízku náročnosť nielen univerzitého, ale aj toho "vonkajšieho" prostredia - veď vidia, ako u nás bez slova prísnejšej kritiky vzniká a realizuje sa "architektúra", ktorej kvalita je porovnateľná s úrovňou ich ateliérových prác. Na takúto "tvorbu" vedomosti získané na prvom stupni štúdia skutočne stačia, a mnohí veru viac nechcú... Prečo by sme ich mali nútiť učiť sa, keď o to nestoja, a prečo by sme inžiniersky titul mali dávať absolventom, ktorí si ho zaslúžia len s prizmením oboch očí?

Alternatívou tohto dnešného stavu je priznanie patričnej váhy titulu bakalárskemu. Veď v prvých štyroch ročníkoch toho absolvuje (a možno aj absorbuje) dnešný študent viac než pred pár rokmi v ročníkoch piatich či šiestich. Môže viac či menej samostatne pracovať v architektonickom ateliéri, môže sa uplatniť na úradoch, všeobecná stránka jeho vzdelania mu dáva dobré predpoklady na úspešné uplatnenie aj mimo architektonickej profesie. Otvorenou otázkou ostáva autorizácie bakalárov. Príslušný zákon hovorí len opodmienke vysokoškolského vzdelania, štatút komory sa uspokojuje s odvolaním na zákon, skúšobný poriadok žiada u bakalárov o dva roky dlhšiu prax. Tu by som navrhol väčšiu diferenciáciu bakalárov a inžinierov - dnes môže bakalár (ak sa nejaký nájde) získať autorizáciu prv než inžinier architekt, ktorý poctivo študoval šesť rokov. A ak chceme byť kompatibilní so svetom, mali by sme požadovať aspoň päťročné štúdium (vyžaduje ho napríklad Charta vzdelávania architektov) - pre bakalárov by to mohlo byť doplnenie vzdelania v podobe "majstrovských ateliérov" či absolvovanie skráteného druhého stupňa po pár rokoch praxe. Komora a fakulta by tu mali spoločne hľadať optimálne riešenie, ktoré by bakalárov nemalo diskriminovať, ale zároveň by ich malo dostatočne motivovať k ďalšiemu štúdiu a vzdelávaniu.

A čo by toto riešenie prinieslo pre druhý stupeň štúdia? Vidím tu zopár potenciálnych výhod. Na druhý stupeň by sa nehlásili tí, čo už majú školy po krk a nechcú sa už viac naučiť. Nemuseli by sa naň hlásiť tí, ktorí vidia svoje budúce uplatnenie mimo projektovej sféry - pre tých by mali byť v skutočne univerzitnom modeli štúdia otvorené dvere pre ďalšie vzdelávanie na iných fakultách či dokonca univerzitách (je absurdné, aby skvelý teoretik dostával titul inžiniera). Možnosť prísnejšieho výberu by umožnila "bezbolestne" (to jest bez ujmy na možnosti ich profesionálneho uplatnenia) vylúčiť slabších či nedostatočne aktívnych študentov a tým odbremeniť aj pedagógov, ktorí dnes musia takýmto študentom venovať viac času a síl než študentom nadpriemerným a skutočne vzdelaniactvým, a tiež zvýšiť celkovú náročnosť, ktorá sa dnes prispôsobuje priemeru celej študentskej masy. Reálna možnosť neprijatia na druhý